

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Rozdział 1 – Kierunki zmian w ustawie o rachunkowości	15
1. Uwagi wstępne	15
2. Sprawozdanie finansowe	17
2.1. Ogólne zasady sporządzania sprawozdania finansowego	17
2.2. Bilans	21
2.3. Rachunek zysków i strat	24
2.4. Informacja dodatkowa	26
2.5. Zestawienie zmian w kapitale	30
2.6. Rachunek przepływów pieniężnych	32
2.7. Sprawozdanie z działalności w roku obrotowym	35
3. Szczegółne obszary sprawozdań finansowych	36
3.1. Konsolidacja sprawozdań finansowych	36
3.2. Podatek odroczone	42
3.3. Instrumenty finansowe	43
3.4. Fuzje i przejęcia spółek	44
3.5. Transakcje leasingowe	46
3.6. Umowy długoterminowe	47
<i>Literatura</i>	48
Rozdział 2 – Leasing	51
1. Uwagi wstępne	51
2. Cywilnoprawne regulacje leasingu	52

2.1. Definicja umowy leasingu w Kodeksie cywilnym	52
2.1.1 Forma umowy	53
2.2. Prawa i obowiązki stron umowy leasingu	53
2.2.1. Niewydanie rzeczy z przyczyn, za które odpowiada korzystający	53
2.2.2. Wydanie rzeczy i obowiązek wydania dokumentacji	53
2.2.3. Utrata rzeczy	53
2.2.4. Koszty ubezpieczenia rzeczy	54
2.2.5. Utrzymanie rzeczy	54
2.2.6. Odpowiedzialność korzystającego za wady rzeczy i jego uprawnienia względem zbywcy	54
2.2.7. Należyte używanie rzeczy	55
2.2.8. Dokonywanie zmian w rzeczy i sankcje z powodu naruszenia obowiązków	55
2.2.9. Oddanie rzeczy osobie trzeciej	55
2.2.10. Uiszczanie opłat leasingowych	56
2.2.11. Skutki zbycia rzeczy	56
2.2.12. Zakres odszkodowania przysługujący finansującemu	56
2.2.13. Żądanie przeniesienia własności rzeczy na korzystającego	56
3. Klasyfikacja transakcji leasingu	57
3.1. Obecne regulacje leasingu w Polsce	57
3.2. Nowelizacja ustawy o rachunkowości	59
3.3. Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 17 „Leasing”	62
4. Umowy leasingu w księgach rachunkowych i sprawozdaniach finansowych	66
4.1. Ujęcie i prezentacja umów leasingu w sprawozdaniach finansowych, na podstawie przepisów polskiego prawa bilansowego i podatkowego	66
4.1.1. Umowy leasingu operacyjnego w księgach leasingodawcy	66
4.1.1.1. Metoda „podatkowa”	66
4.1.1.2. Metoda „księgowa”	66
4.1.2. Umowy leasingu operacyjnego w księgach leasingobiorcy	67

4.1.3. Umowy leasingu finansowego w księgach leasingodawcy	67
4.1.4. Umowy leasingu finansowego w księgach leasingobiorcy	67
4.2. Projekt Krajowego Standardu Rachunkowości „Leasing”	68
4.2.1. Ujęcie leasingu finansowego u leasingobiorcy	69
4.2.2. Ujęcie leasingu operacyjnego u leasingobiorcy	70
4.2.3. Ujęcie leasingu finansowego u leasingodawcy	71
4.2.4. Ujęcie leasingu operacyjnego u leasingodawcy	72
4.2.5. Sprzedaż i leasing zwrotny	73
4.3. Prezentacja umów leasingu zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 17 „Leasing”	74
4.3.1. Leasing finansowy w księgach leasingobiorcy	74
4.3.2. Leasing operacyjny w księgach leasingobiorcy	75
4.3.3. Leasing finansowy w księgach leasingodawcy	76
4.3.4. Leasing operacyjny w księgach leasingodawcy	78
4.3.5. Sprzedaż i leasing zwrotny	78
5. Uwagi końcowe	79
<i>Literatura</i>	81
Rozdział 3 – Połączenia spółek	83
1. Regulacje dotyczące łączenia spółek, zawarte w Kodeksie spółek handlowych	83
1.1. Uwagi wstępne	83
1.2. Przepisy ogólne	85
1.2.1. Zakres połączeń	85
1.2.2. Rodzaje połączeń	85
1.2.3. Dzień połączenia	85
1.2.4. Prawa i obowiązki spółki przejmującej i spółki nowo powstałej	86
1.2.5. Oddzielne zarządzanie majątkiem	86
1.3. Łączenie się spółek kapitałowych	86
1.3.1. Plan połączenia spółek	86
1.3.2. Uchwała zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia	88
1.3.3. Wpis do rejestru	88

1.4. Łączenie się spółek osobowych	88
1.4.1. Plan połączenia	88
1.4.2. Uchwała zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia	89
1.4.3. Wpis do rejestru	90
2. Połączenia spółek w nowelizacji ustawy o rachunkowości	90
2.1. Uwagi wstępne	90
2.2. Metody rozliczania połączeń spółek	93
2.2.1. Połączenia spółek pozostających pod wspólną kontrolą	94
2.2.2. Rodzaje połączeń jednostek gospodarczych wyróżnione w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości nr 22	96
2.3. Rozliczanie połączenia spółek metodą nabycia	96
2.3.1. Krajowe regulacje w zakresie stosowania metody nabycia	96
2.3.1.1. Ustalanie wartości godziwej aktywów i zobowiązań	97
2.3.1.2. Cena przejęcia	99
2.3.1.3. Wartość firmy	100
2.3.1.4. Dotychczasowe regulacje dotyczące wartości firmy	100
2.3.1.5. Połączenie spółek po dniu powstania relacji podporządkowania	101
2.3.1.6. Korekta wartości firmy	101
2.3.1.7. Korekta ceny przejęcia	102
2.3.1.8. Amortyzacja wartości firmy	102
2.3.1.9. Ujemna wartość firmy	103
2.3.1.10. Wyłączenia z bilansu połączonych spółek	103
2.3.1.11. Rachunek zysków i strat	104
2.3.1.12. Koszty łączenia	104
2.3.1.13. Dane porównawcze	104
2.3.1.14. Informacja dodatkowa	105
2.3.2. Regulacje Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 22 dotyczące metody nabycia	105
2.3.2.1. Data przejęcia	105
2.3.2.2. Cena nabycia	106

2.3.2.3.	Ujęcie aktywów i zobowiązań	106
2.3.2.4.	Przypisanie ceny nabycia	107
2.3.2.5.	Ustalanie wartości godziwej przejętych aktywów i zobowiązań	108
2.3.2.6.	Wartość firmy	109
2.3.2.7.	Ujemna wartość firmy	111
2.3.2.8.	Korekty ceny przejęcia	112
2.3.2.9.	Późniejsza identyfikacja lub zmiany wartości możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań	112
2.3.2.10.	Ujawnianie informacji	113
2.4.	Rozliczanie połączenia spółek metodą łączenia udziałów	114
2.4.1.	Krajowe regulacje w zakresie stosowania metody łączenia udziałów	114
2.4.1.1.	Wyłączenia	115
2.4.1.2.	Koszty łączenia spółek	115
2.4.1.3.	Dane porównawcze	116
2.4.1.4.	Ujęcie w księgach rachunkowych połączenia spółek	116
2.4.1.5.	Rozliczanie połączenia jednostek metodą łączenia udziałów (przykład)	117
2.4.2.	Regulacje Międzynarodowego Standardu Rachunko- wości nr 22 w zakresie metody łączenia udziałów	121
2.4.2.1.	Koszty połączenia	123
2.4.2.2.	Ujawnianie informacji	123
3.	Podsumowanie	124
Rozdział 4 – Instrumenty finansowe		125
1.	Uwagi wstępne	125
2.	Instrumenty finansowe w rachunkowości – pojęcie i klasyfikacja	126
2.1.	Instrumenty finansowe w polskim prawie bilansowym	126
2.2.	Nowelizacja ustawy o rachunkowości	126
2.3.	Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 32 „Instrumenty finansowe: ujawnianie i prezentacja”	128
2.4.	Przegląd rynków i instrumentów finansowych	131
2.4.1.	Instrumenty rynku kapitałowego	132
2.4.1.1.	Instrumenty dłużne – obligacje	132

2.4.1.2.	Instrumenty udziałowe	133
2.4.2.	Instrumenty rynku pieniężnego	134
2.4.2.1.	Depozyty i lokaty międzybankowe	134
2.4.2.2.	Certyfikaty depozytowe	135
2.4.2.3.	Bony skarbowe (pieniężne)	135
2.4.2.4.	<i>Commercial Paper</i>	136
2.4.2.5.	<i>Repo (repurchase agreements)</i>	137
2.4.2.6.	<i>Reverse repo (Reverse repurchase agreements)</i>	137
2.4.3.	Rynek instrumentów pochodnych	137
2.4.3.1.	Opcje	138
2.4.3.2.	Kontrakty <i>futures</i>	139
2.4.3.3.	Kontrakty <i>forward</i>	139
2.4.3.4.	Kontrakty <i>swap</i>	140
2.5.	Umowy towarowe i instrumenty finansowe powiązane z towarami	141
3.	Ujęcie i wycena instrumentów finansowych	142
3.1.	Ustawa o rachunkowości	142
3.2.	Nowelizacja ustawy o rachunkowości	143
3.2.1.	Ogólne zasady wyceny	143
3.2.2.	Wycena i aktualizacja wartości inwestycji	144
3.2.3.	Ujmowanie instrumentów finansowych w księgach rachunkowych	145
3.3.	Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 39 „Ujęcie i wycena instrumentów finansowych”	146
3.3.1.	Ogólne zasady ewidencji instrumentów finansowych	146
3.3.2.	Wprowadzenie aktywów i zobowiązań finansowych do ksiąg	147
3.3.3.	Data zawarcia a data rozliczenia transakcji	148
3.3.4.	Wycena aktywów i zobowiązań po początkowym ujęciu	148
3.3.5.	Odpisanie aktywów i zobowiązań finansowych z ksiąg	150
3.3.6.	Usunięcie z ksiąg części składnika aktywów	151
3.3.7.	Usunięcie z ksiąg zobowiązania finansowego	151
3.3.8.	Utrata wartości składnika aktywów finansowych	151

3.3.9. Aktywa finansowe wykazywane w wysokości zamortyzowanej ceny nabycia	152
3.3.10. Aktywa finansowe o wartości aktualizowanej do wartości godziwej	153
3.3.11. Ewidencja zabezpieczeń	153
4. Prezentacja i ujawnianie instrumentów finansowych w sprawozdaniach finansowych	155
4.1. Prezentacja instrumentów finansowych	155
4.1.1. Zobowiązania i kapitał własny	155
4.1.2. Klasyfikacja złożonych instrumentów finansowych	156
4.1.3. Odsetki, dywidendy, straty i zyski	157
4.1.4. Kompensata aktywów finansowych z zobowiązaniami finansowymi	157
4.2. Ujawnianie informacji dotyczących instrumentów finansowych	158
4.2.1. Ujawnianie zasad zarządzania ryzykiem	158
4.2.2. Warunki umowy instrumentu finansowego i stosowane zasady rachunkowości	159
4.2.3. Ryzyko stopy procentowej	162
4.2.4. Ryzyko kredytowe	163
4.2.5. Wartość godziwa	165
4.2.6. Aktywa finansowe wykazywane w wartości wyższej od wartości godziwej	165
4.2.7. Zabezpieczenia przewidywanych transakcji	166
4.2.8. Pozostałe wymagane ujawnienia	166
5. Uwagi końcowe	167
<i>Literatura</i>	167
Rozdział 5 – Kontrakty długoterminowe	171
1. Uwagi wstępne	171
2. Kontrakty długoterminowe w polskim prawie bilansowym i praktyce gospodarczej	172
2.1. Dotychczasowe regulacje w zakresie kontraktów długoterminowych	172
2.2. Przychody z wykonania nie zakończonej usługi, w nowelizacji ustawy o rachunkowości	174

2.3. Projekt Krajowego Standardu Rachunkowości „Usługi budowlane i montażowe”	175
2.4. Określanie przychodów i kosztów z tytułu umów o budowę – przykłady obliczeń	177
3. Kontrakty długoterminowe w regulacjach Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	179
3.1. Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 11 „Umowy o budowę”	179
3.1.1. Kontrakty w cenach stałych	179
3.1.2. Kontrakty w cenach „koszty plus narzut zysku”	180
3.1.3. Łączenie i dzielenie umów o budowę	180
3.1.4. Przychody z umów o budowę	181
3.1.5. Koszty umów o budowę	181
3.1.6. Ujmowanie kosztów i przychodów z umów o budowę	182
3.1.7. Przewidywane straty	184
3.1.8. Ujawnianie informacji	185
3.2. Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 18 „Przychody”	186
4. Uwagi końcowe	187
<i>Literatura</i>	187